

Bruselj, 5. december 2025
(OR. en)

16230/25

ECOFIN 1660
UEM 614
ECB
EIB

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov/Svet

Zadeva: Specifikacije izvajanja Pakta za stabilnost in rast (kodeks ravnanja)

V prilogi vam pošiljamo Specifikacije izvajanja Pakta za stabilnost in rast (t. i. kodeks ravnanja).

Specifikacije izvajanja

Pakta za stabilnost in rast

Kazalo

INTRODUCTION	3
1. The single operational indicator – the definition of the net-expenditure indicator	6
2. The assessment of reforms and investment in the medium-term plans.....	10
3. The operation of the control account	16
4. Revision of the medium-term plans.....	20
5. The corrective arm – the operation of the excessive deficit procedure and the assessment of effective action	23

UVOD

To mnenje nadomešča mnenje Ekonomsko-finančnega odbora (EFC) z dne 15. maja 2017 o specifikacijah izvajanja Pakta za stabilnost in rast ter o vsebini in obliki programov stabilnosti in konvergenčnih programov. Ekonomsko-finančni odbor je to novo mnenje sprejel 1. decembra 2025.

Pakt za stabilnost in rast je začel v celoti veljati 1. januarja 1999 in obsega okvir, ki temelji na pravilih, s preventivnimi in korektivnimi vidiki. Najprej so ga sestavljale Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik, Uredba Sveta (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem ter Resolucija z dne 17. junija 1997 o Paktu za stabilnost in rast.

Uredbi 1466/97 in 1467/97 sta bili 27. junija 2005 spremenjeni z uredbama (ES) št. 1055/05 in (ES) št. 1056/05. Uredbi 1466/97 in 1467/97 sta bili 16. novembra 2011 in 8. novembra 2011 dodatno spremenjeni z Uredbo (EU) št. 1175/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbo Sveta (EU) št. 1177/2011 ter dopolnjeni z Uredbo (EU) št. 1173/2011 Evropskega parlamenta in Sveta, kar je Paktu za stabilnost in rast zagotovilo učinkovite mehanizme izvrševanja za države članice euroobmočja. Svet je 8. novembra 2011 sprejel tudi Direktivo (EU) 2011/85 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic, ki sama po sebi ni del Pakta za stabilnost in rast, vendar je ključnega pomena za doseganje njegovih ciljev.

Uredba št. 1466/97 je bila 29. aprila 2024 razveljavljena z Uredbo (EU) 2024/1263¹, s katero je bila uvedena pomembna reforma okvira za učinkovito usklajevanje ekonomskih politik in proračunski nadzor. V skladu z novim okvirom ekonomskega upravljanja večstranski nadzor temelji na srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih, ki jih pripravijo države članice. Uredba 2024/1263 določa podrobne določbe glede vsebine, predložitve, ocene, odobritve in spremljanja načrtov, da bi se z reformami in naložbami, tudi tistimi, ki prispevajo k splošnim prednostnim nalogam Unije, spodbujale zdrave in vzdržne javne finance, trajnostna in vključujoča rast ter odpornost in preprečil pojav čezmernega javnofinančnega primanjkljaja. Uredba št. 1467/97 je bila 29. aprila 2024 spremenjena z Uredbo (EU) 2024/1264, da bi se izvajanje postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem uskladilo z novim okvirom ekonomskega upravljanja. Svet je istega dne sprejel tudi Direktivo (EU) 2024/1265 o spremembi Direktive 2011/85 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic. Komisija je v skladu z Uredbo 2024/1263 izdala obvestilo², ki državam članicam zagotavlja smernice o zahtevah glede informacij za srednjeročne fiskalno-strukturne načrte in letna poročila o napredku.

Zakonodaja že zajema podrobne določbe in specifikacije za zagotovitev izvajanja novega okvira ekonomskega upravljanja. Zato se to mnenje izogiba prekrivanju z vidiki, ki so že kodificirani v uredbah, in zagotavlja pojasnila samo o tistih elementih, za katere je bilo ocenjeno, da potrebujejo dodatne specifikacije. V prihodnosti bi se lahko to mnenje še posodobilo, če bi se med izvajanjem okvira izkazalo, da dodatni elementi potrebujejo nadaljnje specifikacije.

---

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju gospodarskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97, UL L, 2024/1263, 30.4.2024, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj/slo>.

² „Smernice za države članice o zahtevah glede informacij za srednjeročne fiskalno-strukturne načrte in letna poročila o napredku“ UL: C/2024/3975 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024XC03975>.

Države članice, Komisija in Svet so se zavezali k izpolnjevanju svojih obveznosti in učinkoviti ter pravočasni uporabi Pogodbe ter Pakta za stabilnost in rast. Poleg tega, ker je učinkovitost skupne podpore in skupnega pritiska bistveni del Pakta za stabilnost in rast, se od Sveta in Komisije pričakuje, da utemeljita in objavita svoja stališča in odločitve v vseh ustreznih fazah postopka v zvezi s Paktom za stabilnost in rast, po potrebi tudi v okviru ekonomskega dialoga z Evropskim parlamentom. Od Sveta se praviloma pričakuje, da sledi priporočilom in predlogom Komisije ali da svoje stališče javno pojasni. Od držav članic se pričakuje, da bodo upoštevale smernice in priporočilo oziroma priporočila Sveta, zlasti pri pripravi svojih proračunov, ter da bodo nacionalne parlamente ustrezno vključile v postopke EU, pri čemer bodo upoštevale nacionalne parlamentarne in proračunske postopke.

1. ENOTNI OPERATIVNI KAZALNIK – OPREDELITEV KAZALNIKA OČIŠČENIH ODHODKOV

V okviru ekonomskega upravljanja Unije se za izvajanje letnega fiskalnega nadzora za vsako državo članico uporablja enotni operativni kazalnik, ki temelji na vzdržnosti dolga. Ta kazalnik izhaja iz nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov. V tem poglavju kodeksa ravnanja so pojasnjeni opredelitev očiščenih primarnih odhodkov in način izračuna agregata očiščenih odhodkov v praksi ter uporabljeni viri podatkov. V njem je obravnavano tudi izvajanje splošnih določb v zvezi z odhodki za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, in pojasnjeno, zakaj je treba v srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih določiti izhodiščno leto.

Pot gibanja očiščenih odhodkov in agregat očiščenih odhodkov

Pot gibanja očiščenih odhodkov se nanaša na večletno smer za očiščene odhodke države članice. Poti gibanja očiščenih odhodkov referenčnih smeri in srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov so določene z vidika letnih in kumulativnih stopenj rasti nominalnih očiščenih odhodkov. Najvišje večletne stopnje rasti očiščenih odhodkov, ki bi morale biti skladne z zahtevami iz Uredbe 2024/1263, se sprejmejo v priporočilu Sveta. Pomembno je navesti, da bodo države članice v skladu z načelom enotnega operativnega kazalnika ocenjene glede na stopnje rasti očiščenih odhodkov, določene v priporočilu, s katerim se potrди načrt v okviru preventivnega dela, ali priporočilu na podlagi člena 126(7) PDEU v okviru korektivnega dela okvira ekonomskega upravljanja.

Agregat očiščenih odhodkov je v členu 2 Uredbe 2024/1263 opredeljen kot javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

Elementi agregata očiščenih odhodkov, ki se naknadno uporabljajo za oceno skladnosti pri izvajanju okvira ekonomskega upravljanja, prihajajo iz več virov. Za skupne odhodke, odhodke za obresti in odhodke, ki so v celoti izravnani s skladi EU, se uporabljajo podatki o realizaciji proračuna, ki jih potrdi Eurostat. Za opredelitev in evidentiranje učinka ukrepov fiskalne politike, vključno z diskrecijskimi ukrepi na strani prihodkov ter enkratnimi prihodki in odhodki, bo Komisija ohranila sedanjí vzpostavljeni okvir, hkrati pa še naprej zagotavlja pregleden dialog z državami članicami o razlikah v ocenah učinka ukrepov.³ Ciklične elemente odhodkov za brezposelnost izračuna Komisija na podlagi podatkov Eurostata z uporabo vnaprej dogovorjene metodologije⁴ v skladu z že obstoječimi pravili. Stopnja ciklične brezposelnosti se izračuna kot razlika med skupno stopnjo brezposelnosti in stopnjo brezposelnosti, ki ne pospešuje rasti plač (NAWRU, po oceni EUCAM). Ciklični elementi odhodkov za brezposelnost se nato izračunajo kot sorazmerni delež skupnih odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost (funkcija 10.5 iz COFOG), kot jih potrdi in objavi Eurostat.

³ Kot je opisano v *Poročilu o javnih financah v EMU za leto 2024* (Report on Public Finances in EMU 2024), v poglavju, naslovljenem „Opredelitev in kvantifikacija ukrepov fiskalne politike“ (The Definition and Quantification of Fiscal Policy Measures), str. 61–71.

⁴ Ciklični elementi odhodkov za brezposelnost (UE_t^c) se še naprej izračunavajo na naslednji način:

$$UE_t^c = UE_t \frac{u_t - NAWRU_t}{u_t}$$

pri čemer UE_t predstavlja skupne odhodke za brezposelnost, u_t je stopnja brezposelnosti, NAWRU pa stopnja strukturne brezposelnosti, pri kateri se inflacija plač ne pospešuje. Če skupni odhodki za brezposelnost za določeno leto niso na voljo, se ocenijo na naslednji način:

$$UE_t = \left(\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}} \right) \cdot N_t$$

pri čemer $\frac{UE_{t-1}}{N_{t-1}}$ predstavlja najnovejše razpoložljive informacije o denarnem nadomestilu za brezposelnost na osebo in N_t število brezposelnih.

Odhodki za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija

Nacionalno sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, se nanaša na tiste sklade EU, za katere zadevna uredba vključuje zahtevo po nacionalnem sofinanciranju, zaradi katere nastanejo javnofinančni odhodki, kot so knjiženi v nacionalnih računih.⁵

Eurostat je vzpostavil sistem poročanja o nacionalnih prispevkih za sofinanciranje. Prvi krog poročanja je potekal v okviru uradnega obvestila o javnih financah oktobra 2024, novi in posodobljeni podatki pa so bili sporočeni v času vsakega spomladanskega in jesenskega kroga uradnih obvestil o javnih financah.⁶

Nacionalno sofinanciranje, ki ga zagotovi zasebni sektor, ni pomembno za izključitev iz kazalnika očiščenih odhodkov. Raven nacionalnega sofinanciranja, pomembna za odbitek zneskov od agregata očiščenih odhodkov, temelji na podatkih o realizaciji, ki jih objavi in potrdi Eurostat. Omejeni so na obveznosti nacionalnega sofinanciranja, določene v ustreznih sporazumih med državami članicami in institucijami EU.

---

⁵ Ti skladi vključujejo Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad plus, Kohezijski sklad, Sklad za pravični prehod, Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, druge sklade iz uredbe o skupnih določbah, kot so Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost, Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko, Instrument za povezovanje Evrope ter Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Ta seznam skladov se lahko po sprejetju novih večletnih finančnih okvirov posodobi.

⁶ Preden je bil vzpostavljen okvir za zbiranje in zagotavljanje takih podatkov, so se lahko države članice oprle na ocene (na podlagi minimalnih zahtev v ustreznih uredbah).

Določitev izhodiščnega leta

Za določitev poti gibanja očiščenih odhodkov za obdobje izvajanja načrta bi morale stopnje rasti temeljiti na najnovejših razpoložljivih podatkih o realizaciji. V večini primerov je to leto pred (T-1) predložitvijo srednjeročnega načrta (T). Vendar, če se načrt predloži na začetku leta (na primer med januarjem in marcem leta T), preden Eurostat in nacionalni statistični uradi objavijo podatke o realizaciji za prejšnje leto (T-1), je nujno, da se kumulativne stopnje rasti določijo na podlagi ravni iz leta T-2 in da se to leto šteje za izhodiščno leto. Če so v fazi ocenjevanja načrta na voljo novejši podatki o realizaciji, bi bilo treba to upoštevati v priporočilu o potrditvi načrta. Rast očiščenih odhodkov od izhodiščnega leta je vključena v priporočilo Sveta prek kumulativnih stopenj rasti očiščenih primarnih odhodkov od prvega leta načrta.

2. OCENA REFORM IN NALOŽB V SREDNJEROČNIH NAČRTIH

V skladu z Uredbo 2024/1263 bi bilo treba v nacionalnem srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu za vse države članice pojasniti, kako bo država članica zagotovila izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v evropskem semestru, ter obravnavala skupne prednostne naloge Unije. Uredba 2024/1263 določa tudi, da bi morale vse države članice v letnem poročilu o napredku poročati o izvajanju širših reform in naložb v okviru evropskega semestra.

V tem poglavju so poudarjena splošna načela, na katerih temeljijo zahteve glede informacij ter poročanje o reformah in naložbah v načrtih, tudi v zvezi z oceno, ki jo izvede Komisija.

Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti: zahteve glede informacij o reformah in naložbah

Zahteve za vse načrte

V nacionalnem srednjeročnem fiskalno-strukturnem načrtu bi bilo treba pojasniti, kako bo država članica zagotovila izvajanje ustreznih reform in naložb za trajnostno in vključujočo rast in odpornost. V njem bi morale biti predstavljene reforme in naložbe v odziv na glavne izzive, opredeljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za države.

Srednjeročni fiskalno-strukturni načrt vključuje učinek reform in naložb, ki jih je zadevna država članica že izvedla, pri čemer je posebna pozornost namenjena učinku na vzdržnost javnih financ, na podlagi trdnih in na podatkih temelječih gospodarskih dokazov, ker je to pomembno za njegovo izvajanje. V načrtu bi moralo biti opisano tudi, kako bo država članica obravnavala skupne prednostne naloge Unije. V duhu nacionalne odgovornosti se lahko države članice same odločijo o natančni zasnovi in ravni podrobnosti svojih načrtov. Države članice bi morale pri zagotavljanju informacij o reformah in naložbah zagotoviti skladnost z uporabo ustreznih razpredelnic⁷ za povzetek reform in naložb.

Zahteve za načrte, ki vključujejo podaljšanje

V načrtih, ki vključujejo podaljšanje, bi bilo treba določiti sklop ključnih reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja.

Sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, bi moral na podlagi verodostojnih in preudarnih predpostavk vključevati izboljšanje potenciala rasti in odpornosti gospodarstva, podpiranje fiskalne vzdržnosti, uresničevanje skupnih prednostnih nalog Unije, obravnavanje specifičnih priporočil za države, ohranjanje načrtovane skupne ravni nacionalno financiranih javnih naložb⁸ v obdobju, ki ga zajema načrt, vsaj na ravni povprečne ravni v štirih letih pred predložitvijo načrta. Poleg tega bi morala biti vsaka reforma in naložba, na kateri temelji podaljšanje, dovolj podrobna, izvedena na začetku obdobja, časovno omejena in preverljiva, da bi jih Komisija lahko ocenila, vsaka reforma bi morala biti izvedena v okviru obdobja, ki ga zajema nacionalni načrt, in pri izvajanju vsake naložbe bi moral biti do konca prilagoditvenega obdobja dosežen znaten napredek.

Opis reformnih in naložbenih zavez bi moral biti jasen in po potrebi vključevati kazalnike, ki omogočajo oceno in spremljanje njihovega izvajanja. Z izbiro kazalnikov bi moralo biti omogočeno spremljanje in poročanje, hkrati pa preprečeno pretirano upravno breme, kjer je to mogoče.

---

⁷ Razpredelnici 8 in 9 v obvestilu Komisije o smernicah iz leta 2024.

⁸ Opredeljenih kot bruto investicije v osnovna sredstva države, brez bruto investicij v osnovna sredstva, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi institucij EU.

Načrt bi moral vsebovati informacije o pričakovanem učinku reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja. Učinek sklopa reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, na potencial rasti in odpornosti ter na fiskalno vzdržnost bi bilo treba količinsko opredeliti, kadar je to mogoče, z jasnim opisom uporabljenih predpostavk in metodologij. V načrtu bi se lahko količinsko opredelil tako neposredni kot posredni fiskalni učinek sklopa reform in naložb. Ocena njihovega učinka se izvede na ravni celotnega svežnja sprejetih ukrepov.

Države članice so pozvane, naj po možnosti razvijejo zanesljive metodologije za ocenjevanje učinka reform in naložb. Države članice so pozvane tudi k izmenjavi dobrih praks v ustreznih pripravljalnih telesih Sveta, da bi zagotovili usklajeno razumevanje učinka podobnih ukrepov v vseh državah članicah, hkrati pa ohranili nacionalno odgovornost.

Ocena Komisije

V zvezi z vsemi načrti Komisija preuči, ali je v navedenih načrtih pojasnjeno, kako bo zadevna država članica zagotovila izvajanje reform in naložb v skladu s členom 16 Uredbe 2024/1263. Ocena Komisije bo temeljila na merilih iz Uredbe in v njej bosta upoštevani načeli preglednosti in enake obravnave, hkrati pa bo spoštovana nacionalna odgovornost.

V zvezi z načrti s podaljšanjem prilagoditvenega obdobja Komisija oceni, ali sklop reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, kot celota praviloma izpolnjuje merila iz člena 14(2) Uredbe 2024/1263. V ta namen bo Komisija ocenila verjetnost ocene učinkov države članice, vključno z uporabljenimi predpostavkami in metodologijami, ter ali imajo pozitiven učinek na rast, odpornost in fiskalno vzdržnost.

Kvantitativne ocene držav članic bodo ocenjene glede na njihovo verjetnost na podlagi stiliziranih dejstev iz literature s področja ekonomije ali na podlagi lastnih kvantitativnih ocen Komisije, kadar so na voljo in relevantne. Komisija bi morala pri oceni verjetnosti učinka reform in naložb, ki jih zagotovi država članica, vključno s fiskalnim učinkom reform in naložb, predstavljenih v načrtu, upoštevati načelo preglednosti.

Merila iz člena 14(2) za reforme in naložbe, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvene poti, bodo ocenjena glede na celoten sklop reformnih in naložbenih zavez ter ni treba, da jih izpolnjuje vsaka posamezna zaveza.

Letno poročilo o napredku: poročanje o stanju izvajanja reform in naložb

Zahteve glede poročanja v okviru letnih poročil o napredku so določene v členu 21

Uredbe 2024/1263 (in podrobneje opredeljene v obvestilu Komisije). Države članice se lahko same odločijo o natančnem okviru in ravni podrobnosti svojega letnega poročila o napredku, dokler poročilo vsebuje informacije, ki jih zahteva Uredba, v skladu s smernicami iz obvestila.

V letnih poročilih o napredku se osrednje politične zaveze iz srednjeročnih načrtov ne bi smele obravnavati znova. Letna poročila o napredku so v bistvu upravni in faktografski dokumenti, usmerjeni v preteklost, vendar jih lahko države članice uporabijo tudi, da napovejo nove ustrezne pobude politike, zlasti na področju strukturnih reform in naložb.

Pri poročanju bi se bilo treba osredotočiti na ukrepe, pri katerih so bili od predložitve zadnjega letnega poročila o napredku sprejeti novi ukrepi politike, da bi se izognili ponovnemu navajanju razvoja dogodkov, o katerih se je že poročalo. V primeru zamud, prilagoditev ali nedokončanja bi bilo treba v poročilu pojasniti tudi glavne razloge zanje in kako namerava država članica doseči cilje, ki se obravnavajo z reformami in naložbami.

Vse države članice bi morale med izvajanjem načrta poročati o makroekonomskem in zunanjem razvoju, pri čemer bi morale uporabiti najnovejšo razpoložljivo napoved ter proračunske projekcije in diskrecijske ukrepe na strani prihodkov ter enkratne ukrepe, ki so prispevali k proračunskim rezultatom in projekcijam.

V letnem poročilu o napredku bi bilo treba poročati o izvajanju ukrepov politike za uresničevanje specifičnih priporočil za države, skupnih prednostnih nalog Unije ter zlasti reform in naložb iz srednjeročnega načrta. Države članice s podaljšanim prilagoditvenim obdobjem do sedem let bi morale v letnih poročilih o napredku izrecno poročati o izvajanju reform in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje, kot je navedeno v priporočilu Sveta.

Poročanje o izvajanju specifičnih priporočil za države bi temeljilo na informacijah, predloženih na platformi CeSaR, da bi se omejila podvajanja in upravno breme. Poleg tega bi letno poročilo o napredku vključevalo ključne elemente odziva na specifična priporočila za države in ustrezne podrobnosti.

Za zadevne države članice bi bilo treba v letnem poročilu o napredku poročati tudi o napredku pri odpravljanju neravnotežij v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, zlasti če je država članica v postopku v zvezi s čezmernimi neravnotežji.

Spremljanje izvajanja reform in naložb

Komisija spremlja izvajanje nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta in zlasti pot gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, ter reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja. Komisija uporabi informacije, ki jih države članice zagotovijo v svojih letnih poročilih o napredku, skupaj z drugimi ustreznimi informacijami.

Svet po oceni nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtov, letnih poročil o napredku in socialno-ekonomskih razmer v državah članicah s strani Komisije, na podlagi priporočil Komisije na države članice po potrebi naslovi priporočila, da se zagotovi ustrezno izvajanje načrta.

Kadar se državi članici odobri podaljšanje prilagoditvenega obdobja, vendar ne izpolni zadovoljivo sklopa reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje, lahko Svet na priporočilo Komisije priporoči revidirano pot gibanja očiščenih odhodkov s krajšim prilagoditvenim obdobjem, razen če obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo izvedbo do prvotnega roka.

3. DELOVANJE KONTROLNEGA RAČUNA

V členu 22 Uredbe 2024/1263 so določena ključna načela, ki urejajo delovanje kontrolnega računa v okviru Pakta za stabilnost in rast. V tem poglavju kodeksa ravnanja je podrobneje opisano, kako se izračunajo stanja na kontrolnem računu in kako to vpliva na fiskalni nadzor.

Komisija na podlagi podatkov o realizaciji izračuna letna in kumulativna stanja kontrolnega računa in jih objavi.⁹ Komisija letno stanje kontrolnega računa izračuna tako, da primerja zabeležene in priporočene letne stopnje rasti agregata očiščenih odhodkov ter tako nastalo letno vrzel (v nacionalni valuti) izrazi v odstotkih BDP.¹⁰ V kontrolnem računu se evidentira obremenitev (dobropis), kadar je zabeležena rast očiščenih odhodkov v danem letu višja (nižja) od priporočene rasti očiščenih odhodkov. Kumulativno stanje kontrolnega računa v določenem letu se izračuna kot vsota letnih stanj (v nacionalni valuti), izražena v odstotkih BDP za zadevno leto.¹¹

Kot je pojasnjeno v poglavju o kazalniku očiščenih odhodkov, je izhodiščno leto za priporočeno pot gibanja očiščenih odhodkov zadnje leto, za katero so na voljo podatki o realizaciji, ko Svet potrdi pot gibanja očiščenih odhodkov iz načrta. Kumulativno stanje kontrolnega računa vključuje odklon v vsakem letu od izhodiščnega leta priporočila. Če je kumulativni prag presežen in je to posledica tega, da se pot gibanja očiščenih odhodkov začne z izhodiščnim letom, bo to upoštevano pri analizi pomembnih dejavnikov v poročilu na podlagi člena 126(3) PDEU.

---

⁹ Ker se lahko stanja v kontrolnem računu izračunajo le na podlagi podatkov o realizaciji, je mogoče stanja kontrolnih računov, izračunana v letu t , prikazati le do leta $t-1$. Celoten pregled vseh let, kot je prikazan v razpredelnici 1, bo torej na voljo šele spomladi $t+5$.

¹⁰ Letno stanje je izraženo v odstotkih realiziranega BDP zadevnega leta.

¹¹ Nacionalna odstopna klavzula iz člena 26 Uredbe (EU) 2024/1263, ki se aktivira zaradi povečanja obrambnih odhodkov v obdobju 2025–2028, je bila operacionalizirana z vzpostavitev razširjenega kontrolnega računa, ki vsebuje le kumulativno stanje, ki beleži odklone navzgor od priporočene poti gibanja odhodkov, ki niso vključeni v določbe klavzule.

Če so letni in/ali kumulativni pragi kontrolnega računa (tj. 0,3 % oziroma 0,6 % BDP) na podlagi podatkov o realizaciji preseženi, se pripravi poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU, kadar razmerje med javnim dolgom in BDP presega referenčno vrednost 60 % in kadar proračunski položaj ni blizu ravnovesja ali v presežku. Šteje se, da je proračunski položaj blizu ravnovesja, če javnofinančni primanjkljaj ne presega 0,5 % BDP. Če se tako poročilo pripravi, ker je bil presežen letni prag, se bo kumulativno stanje kontrolnega računa štelo kot eden od pomembnih dejavnikov bodisi kot olajševalna bodisi kot obteževalna okoliščina. Če podatki o realizaciji kažejo, da so bili letni in/ali kumulativni pragi kontrolnega računa preseženi, vendar delež javnega dolga ostaja pod 60 % BDP, se odklon zabeleži v kontrolnem računu, vendar samo informativno (in nima za posledico priprave poročila na podlagi člena 126(3) PDEU).

V primeru revizij podatkov o realizaciji v naslednjih letih se odločitve o nadzoru, sprejete v prejšnjih letih, naknadno ne spremenijo. Revizije bi lahko vplivale tudi na kumulativno stanje. Če revizije prispevajo k temu, da se v naslednjih letih preseže kumulativni prag kontrolnega računa, bo Komisija učinek in naravo revizije upoštevala v poročilu na podlagi člena 126(3) PDEU.

Po priporočilu Sveta, ki določa novo pot očiščenih odhodkov, se kumulativno stanje kontrolnega računa ponastavi na nič. Kontrolni račun prvotnega načrta bi bil še vedno ocenjen, ko bi bili na voljo podatki o realizaciji za zadnje relevantno leto navedenega načrta. Povedano drugače, kumulativno stanje kontrolnega računa ob koncu vsakega načrta se ne bo preneslo na kontrolni račun naslednjega priporočila. Stanja na kontrolnem računu, ki se nanašajo na zadnje leto starega srednjeročnega načrta (tj. v prehodnem letu med tem načrtom in novim načrtom), se izračunajo, ko so na voljo podatki o realizaciji za navedeno leto. Namen tega je preprečiti vrzel pri nadzoru, saj se stari načrt ocenjuje do njegovega zaključka.

Koraki za izračun letnih in kumulativnih stanj

V razpredelnici 1 je za ponazoritev prikazan primer izračuna letnih in kumulativnih stanj kontrolnega računa za prvi letnik srednjeročnih načrtov. V tem primeru gre za državo članico s priporočeno letno stopnjo rasti očiščenih odhodkov v višini 2 % in letnimi odkloni do T+4 tako navzgor kot navzdol. Letno stanje se izračuna v naslednjih korakih:

V prvem koraku se izračuna letna raven agregata očiščenih odhodkov pred upoštevanjem mobilizacije domačih javnofinančnih prihodkov. Ta izračun temelji na opredelitvi agregata iz člena 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263, pri katerem se od skupnih odhodkov (vrstica 1) odštejejo vrstice 2 do 6 (odhodki za obresti, odhodki za ciklično brezposelnost, odhodki, ki jih financira EU, nacionalno sofinanciranje programov EU, enkratni ukrepi itd.). Tako dobimo raven očiščenih odhodkov v nacionalni valuti pred mobilizacijo domačih javnofinančnih prihodkov (vrstica 7).

V drugem koraku se izračuna letna sprememba očiščenih odhodkov, ki se ne izravna z mobilizacijo domačih javnofinančnih prihodkov (vrstica 10). Letna sprememba očiščenih odhodkov po mobilizaciji domačih javnofinančnih prihodkov (v nacionalni valuti, vrstica 10) se izračuna kot sprememba očiščenih odhodkov pred mobilizacijo domačih javnofinančnih prihodkov (vrstica 8), od katere se odšteje letni dodatni učinek mobilizacije domačih javnofinančnih prihodkov (vrstica 9).¹²

Te spremembe na letni ravni, izračunane v vrstici 10, se nato pretvorijo v zabeležene stopnje rasti očiščenih odhodkov (vrstica 11) in primerjajo s priporočenimi stopnjami rasti očiščenih odhodkov (vrstica 12) iz priporočila Sveta.

Razlika med tema stopnjama rasti (vrstica 11 minus vrstica 12) se pomnoži z ravno agregata očiščenih odhodkov predhodnega leta, preden se upošteva letni dodatni učinek mobilizacije domačih javnofinančnih prihodkov (vrstica 7), in tako dobimo letno vrzel v nacionalni valuti (vrstica 13).

---

¹² Države članice o mobilizaciji domačih javnofinančnih prihodkov poročajo glede na njihov letni dodatni učinek, za razliko od postavk, pobotanih v prvem koraku, ki so na (letni) ravni. Ker se o mobilizaciji domačih javnofinančnih prihodkov poroča kot o spremembah prihodkov, bi jih bilo treba odšteti od sprememb (očiščenih) odhodkov. V primeru iz razpredelnice 1 mobilizacija domačih javnofinančnih prihodkov povečuje prihodke v T+1 in T+2 (vrstica 9), zaradi česar ima država članica več možnosti za povečanje odhodkov v navedenih letih.

Nazadnje se letno stanje kontrolnega računa izrazi v odstotkih BDP (vrstica 16). To pomeni, da je letno stanje enako letni vrzeli (vrstica 13), deljeni z nominalno ravnjo BDP (vrstica 15).

Kumulativno stanje kontrolnega računa v nacionalni valuti (vrstica 14) je enako vsoti kumulativnega stanja predhodnega leta (vrstica 14t-1) in letnega stanja tekočega leta (vrstica 13).

Kumulativno stanje kontrolnega računa, izraženo v odstotkih BDP (vrstica 17), je potem enako kumulativnemu stanju (vrstica 14), deljenemu z ravnjo nominalnega BDP tekočega leta (vrstica 15).

Razpredelnica 1: Primer izračunov kontrolnega računa za vsa leta prvih načrtov

Izračuni		T-1	T	T+1	T+2	T+3	T+4	
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Zabeleženi očiščeni odhodki								
1.	Skupni odhodki	<i>mrđ. NV</i>	40,0	40,6	41,5	42,5	43,6	44,5
2.	Odhodki za obresti	<i>mrđ. NV</i>	3,0	3,1	3,2	3,4	3,4	3,3
3.	Odhodki za ciklično brezposelnost	<i>mrđ. NV</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.	Odhodki, ki jih financira EU	<i>mrđ. NV</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Nacionalno sofinanciranje programov EU	<i>mrđ. NV</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6.	Enkratni odhodki (ravni, brez financiranja EU)	<i>mrđ. NV</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Očiščeni odhodki pred mobilizacijo domačih javnofinančnih prihodkov (1-2-3-4-5-6)	<i>mrđ. NV</i>	37,0	37,5	38,3	39,1	40,2	41,2
8.	Sprememba očiščenih odhodkov pred mobilizacijo domačih javnofinančnih prihodkov ($\Delta 7$)	<i>mrđ. NV</i>		0,5	0,8	0,8	1,1	1,0
9.	Mobilizacija domačih javnofinančnih prihodkov (letni dodatni učinek, brez enkratnih ukrepov)	<i>mrđ. NV</i>		0,0	0,1	0,2	0,0	0,0
10.	Letna sprememba očiščenih odhodkov po mobilizaciji domačih javnofinančnih prihodkov (8 – 9)	<i>mrđ. NV</i>		0,5	0,7	0,6	1,1	1,0
Letne in kumulativne vrzeli								
11.	Zabeležena rast očiščenih odhodkov ($10(t)/7(t-1)$)	<i>sprememb a v %</i>		1,4	1,8	1,7	2,7	2,4
12.	Priporočena rast očiščenih odhodkov*	<i>sprememb a v %</i>		2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
13.	Letna vrzel ($(11 - 12) \times 7(t-1)$)	<i>mrđ. NV</i>		-0,2	-0,1	-0,1	0,3	0,2
14.	Kumulativna vrzel (kumulativna od 13)	<i>mrđ. NV</i>		-0,2	-0,3	-0,4	-0,1	0,0
15.	Nominalni BDP	<i>mrđ. NV</i>	100	103	106	109	113	116

* Stopnja rasti za leto T ni priporočilo, temveč služi kot osnova, saj je zadnje leto s podatki o realizaciji pri določanju poti gibanja očiščenih odhodkov leto T-1.

Kontrolni račun		T-1	T	T+1	T+2	T+3	T+4
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
16.	Letno stanje (13/15)	<i>% BDP</i>		-0,05	-0,12	0,25	0,14
17.	Kumulativno stanje (14/15)**	<i>% BDP</i>		-0,28	-0,39	-0,13	0,02

** Kumulativno stanje (17) je vsota letnih stanj v nacionalni valuti (kumulativna vrzel, 14), deljena z nominalnim BDP zadnjega leta (15). Kumulativno stanje vključuje morebiten odklon za leto 2024.

4. REVIZIJA SREDNJEROČNIH NAČRTOV

V tem delu so opisana splošna načela v zvezi z revizijo srednjeročnih načrtov.

Primeri revizije

V Uredbi 2024/1263 so predvideni štirje primeri revizije načrta:

1. Svet meni, da načrta, ki ga je predložila država članica, ni mogoče pozitivno oceniti na podlagi meril iz Uredbe 2024/1263 (člen 18). V tem primeru Svet na priporočilo Komisije zadevni državi članici priporoči, naj predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt.
2. Država članica je v postopku v zvezi s čezmernim neravnotežjem v skladu s členom 7(2) Uredbe št. 1176/2011 (člen 31(2)). V tem primeru država članica predloži revidiran nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt v skladu s členom 15 Uredbe.
3. Obstajajo objektivne okoliščine, ki preprečujejo izvedbo prvotnega načrta (člen 15(1)). Zadevna država članica bi morala ob predložitvi revidiranega načrta obvestiti Svet in Komisijo o obstoju objektivnih okoliščin. Take objektivne okoliščine bi morala oceniti Komisija, poleg tega bi morale biti utemeljene v priporočilu v zvezi z revidiranim načrtom.
4. Revidiran načrt lahko predloži novoimenovana vlada (člen 15(2)). Pod novoimenovano vlado se razume oblikovanje nove vlade zaradi volitev ali nacionalnih ustavnih postopkov.

Večkratnim in ponavljajočim se revizijam načrtov bi se bilo treba izogibati, saj bi ogrozile pristop srednjeročnega načrtovanja iz Uredbe. Ureditev v primeru revizij je sledeča:

Postopki za revidirane načrte

V primeru revizije načrta iz prve točke postopek poteka v skladu s členoma 18 in 19 Uredbe (EU) 2024/1263. V drugih primerih bodo morale države članice opraviti vse korake iz Uredbe, ki se končajo s potrditvijo načrta s strani Sveta, razen v primeru manjših revizij (glej v nadaljevanju).

Država članica lahko pred posredovanjem predhodnih smernic za revidirani načrt zahteva tehnično izmenjavo s Komisijo. Po predložitvi predhodnih smernic bo nato pred predložitvijo revidiranega načrta potekal tehnični dialog med Komisijo in državo članico, kot je določeno v členu 12.

Revidirani načrt mora izpolnjevati enake zahteve iz Uredbe 2024/1263, tudi tiste glede reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje prilagoditvenega obdobja, če ga država članica v revidiranem načrtu zahteva (sklop reform in naložb, na katerih temelji podaljšanje, je lahko drugačen kot v prvotnem načrtu). Države članice lahko v revidiranem načrtu zahtevajo podaljšanje prilagoditvenega obdobja, ne glede na to, ali je bilo tako podaljšanje del prvotnega načrta ali ne. Revidirani načrt bo ocenila Komisija, potrdil pa ga bo Svet v skladu z istimi merili in postopkovnimi koraki kot pri prvotnem načrtu.

Če je država članica zahtevala revizijo prvotnega načrta zaradi objektivnih okoliščin, zaradi katerih ne more izvesti prvotnega načrta, ali v primeru postopka v zvezi s čezmernim neravnotežjem, se pri oceni, ali naj se obstoječe podaljšanje prilagoditvenega obdobja uporablja še naprej, upošteva napredek pri izvajanju sklopa reformnih in naložbenih zavez, na katerih temelji podaljšanje v okviru prvotnega načrta. Pri tej oceni bi se upošteval učinek objektivnih okoliščin, ki upravičujejo revizijo načrta, na izvajanje nekaterih reform in naložb.

V primeru manjših revizij reformnih in naložbenih zavez, ko ni treba pripraviti predhodnih smernic, v celoti revidirane ocene Komisije in v celoti revidiranega priporočila Sveta, se lahko postopkovni koraki racionalizirajo.

Če bi Svet potrdil novo pot gibanja očiščenih odhodkov, bi to privedlo do ponastavitve kontrolnega računa preventivnega dela, kontrolni račun prvotnega načrta pa bi ostal veljaven za naknadne ocene let, ki niso zajeta v letni stopnji rasti očiščenih odhodkov iz novega priporočila.

Medsebojno vplivanje postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in revizije načrta

Kar zadeva medsebojno vplivanje načrta in postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, obstaja nekaj različnih primerov in splošnih načel:

- Če se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za državo članico začne med izvajanjem načrta, se pot, ki jo je Svet določil ob potrditvi načrta, nadomesti s korektivno potjo iz priporočila na podlagi člena 126(7). Pri načrtih s podaljšanim prilagoditvenim obdobjem reformne in naložbene zaveze, na katerih temelji podaljšanje, ostajajo veljavne v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem.
- Če država članica, ki je že v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, predloži revidiran načrt za leta, ki jih zajema postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, bi morala biti pot gibanja očiščenih odhodkov, določena v revidiranem načrtu, usklajena s korektivno potjo iz priporočila na podlagi člena 126(7) v skladu s členom 6(d) Uredbe 2024/1263.
- Če je postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem predvideval drugačno pot kot prvotni načrt in je bil postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem v času trajanja načrta razveljavljen, vrnitev na pot iz prvotnega načrta po postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem morda ne bo mogoča. To bi lahko omogočilo revizijo načrta v skladu s členom 15(1) Uredbe 2024/1263. V drugih primerih bo država članica še naprej upoštevala pot gibanja očiščenih odhodkov za preostala leta načrta, na primer kadar je v samem načrtu predvideno zmanjšanje primanjkljaja pod referenčno vrednost v času trajanja načrta in pot gibanja očiščenih odhodkov v načrtu sovпада s korektivno potjo do odprave čezmernega primanjkljaja. Revizija načrta pod enakimi pogoji bi bila mogoča tudi v primeru predčasne razveljavitve postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem.

5. KOREKTIVNI DEL – DELOVANJE POSTOPKA V ZVEZI S ČEZMERNIM PRIMANJKLJAJEM IN OCENA UČINKOVITIH UKREPOV

Določbe, ki urejajo izogibanje čezmernemu javnofinančnemu primanjkljaju in izvajanje postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, vsebujeta člen 126 PDEU in Uredba (ES) št. 1467/97, kot je bila spremenjena z uredbami Sveta št. 1056/2005, št. 1177/2011 in 2024/1264.

V nadaljevanju so podrobneje opisane dodatne specifikacije glede praktičnega delovanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem v okviru revidiranega okvira ekonomskega upravljanja in ocene učinkovitih ukrepov.

Začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem

Uredba 1467/97 razlikuje med postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem, uvedenim na podlagi merila glede primanjkljaja, in postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem, uvedenim na podlagi merila glede dolga. Ali bo postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem temeljil na primanjkljaju ali dolgu, bo torej odvisno od tega, zakaj se postopek sproži, in to se ne spremeni, ko se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem začne. Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem se lahko začne tudi na podlagi obeh meril.

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na merilu primanjkljaja, kot je določeno v Uredbi 1467/97, se po reformi okvira ekonomskega upravljanja leta 2024 ni bistveno spremenil.

Če država članica ne izpolnjuje zahtev glede enega ali obeh meril, Komisija pripravi poročilo na podlagi člena 126(3). Člen 2(3) Uredbe 1467/97 določa, da Komisija ustrezno in izrecno upošteva vse druge dejavnike, ki so po mnenju zadevne države članice pomembni za izčrpno oceno izpolnjevanja meril glede primanjkljaja in dolga ter jih je država članica predložila Svetu in Komisiji. To bi lahko v skladu z uresničevanjem skupnih prednostnih nalog Unije vključevalo vsakršno bistveno povečanje obrambnih odhodkov, čeprav to v Uredbi 1467/97 ni omenjeno. A zaradi ohranjanja fiskalne vzdržnosti bi bilo treba povečanje obrambnih odhodkov za obrambo srednjeročno financirati s ponovno določitvijo prednostnih nalog v okviru nacionalnih proračunov.

Priporočilo za zmanjšanje čezmernega primanjkljaja

Splošna pravila

Ko se začne postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, se v priporočilu Sveta v skladu s členom 126(7) za državo članico določi korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov, ki zagotavlja, da splošni javnofinančni primanjkljaj ostane ali se zmanjša in ohrani pod referenčno vrednostjo v roku, določenem v priporočilu. Korektivna pot bi morala zagotoviti tudi, da se dolg dovolj verjetno zmanjšuje ali srednjeročno ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP. Pri določanju korektivne poti in roka je treba upoštevati pomembne dejavnike.

Korektivna pot se v priporočilih v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem določi samo glede na rast očiščenih odhodkov in v njih niso določeni vmesni cilji glede nominalnih primanjkljajev. V času trajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem korektivna pot nadomešča pot, ki jo je priporočil Svet v preventivnem delu.

Ko se začne postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, se korektivna pot po potrebi lahko določi na podlagi posodobljenih projekcij, ki jih Komisija pripravi z uporabo metodologije analize vzdržnosti dolga. Zadevna država članica lahko Komisijo opozori na zanjo specifične vidike, za katere meni, da so pomembni za določitev korektivne poti.

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju

V skladu s členom 3(4), tretji pododstavek, Uredbe 1467/97 je korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov skladna z minimalno letno strukturno prilagoditvijo v višini referenčne vrednosti najmanj 0,5 % BDP (s prehodno ureditvijo, ki temelji na primarnem strukturnem saldu, v letih 2025–27). Za to, da se zagotovita skladnost z referenčnimi vrednostmi iz Pogodbe, pa tudi dosleden okvir, ki temelji na tveganju, mora biti hitrost prilagoditve, ki jo določa korektivna pot, predhodno združljiva tudi s tem, da se začne javni dolg dovolj verjetno zmanjševati ali da srednjeročno ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP. V postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju, je rok za odpravo čezmernega primanjkljaja leto, v katerem naj bi se primanjkljaj v skladu s projekcijami korektivne poti zmanjšal in nato ostal pod referenčno vrednostjo 3 % BDP.

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu

Člen 3(4), zadnji pododstavek, Uredbe 1467/97 določa, da je v primeru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, korektivna pot gibanja očiščenih odhodkov vsaj tako zahtevna kot pot gibanja očiščenih odhodkov, določena v preventivnem delu, od katere je država članica odstopala, ter praviloma popravi kumulativne odklone kontrolnega računa do roka, ki ga določi Svet.

V postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, se kot korektivna pot priporoči nova pot gibanja odhodkov, s katero se zagotovi, da se začne dolg dovolj verjetno zmanjševati in se še naprej zmanjšuje v skladu z ustreznimi zahtevami iz člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1263 ter da se primanjkljaj trajno zmanjša in ostane pod referenčno vrednostjo 3 % BDP.

Časovno obdobje za odpravo kumulativnih odklonov v postopkih v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na dolgu, je prvotno prilagoditveno obdobje, ki se uporablja kot izhodišče v preventivnem delu. Vendar lahko Komisija Svetu priporoči priporočilo, ki ga Svet potem lahko sprejme, v katerem je predviden rok, ki je daljši od prvotnega prilagoditvenega obdobja, kadar kumulativnih odklonov v prvotnem obdobju ne bi bilo mogoče odpraviti. V tem primeru lahko zadevna država članica Komisijo opozori na zanjo specifične elemente ali vidike, za katere meni, da so pomembni za določitev trajanja korektivne poti. Korektivna pot se po potrebi določi na podlagi posodobljenih projekcij Komisije z uporabo metodologije analize vzdržnosti dolga.

Da se zagotovi ustrezen element zmanjšanja in napor, ki je „vsaj tako zahteven“ kot prvotna pot, od katere je država članica odstopala, se lahko prilagoditev v okviru korektivne poti izvede na začetku obdobja.

Spremljanje skladnosti s korektivno potjo

V skladu s členom 3(5) Uredbe 1467/97 država članica Svetu in Komisiji predloži poročilo o ukrepih, ki jih je sprejela na podlagi priporočila Sveta v skladu s členom 126(7) PDEU, in to v roku, določenem v navedenem priporočilu. V prvem poročilu po priporočilu v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem je poudarek zlasti na prvem letu ali prvih letih, zajetih v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem (običajno je to tekoče leto in morda tudi naslednje leto, če se poroča jeseni). Poročilo, ki ga je treba predložiti spomladi, se lahko vključi v letno poročilo o napredku, ki ga je treba v skladu s preventivnim delom predložiti do konca aprila, medtem ko je lahko poročilo, ki ga je treba predložiti jeseni, del osnutka proračunskega načrta držav članic euroobmočja. Ocena učinkovitih ukrepov, ki jo Komisija pripravi na podlagi medletne napovedi, velja za predhodno oceno, zato je treba pripraviti novo oceno na podlagi podatkov o realizaciji. Možnost pospešitve postopka brez podatkov o realizaciji se upošteva le v posebej resnih primerih neskladnosti s priporočilom, pripravljenem v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Komisija bo v primeru revizije podatkov o realizaciji pri oceni učinkovitih ukrepov upoštevala učinek in naravo revizij.

Kar zadeva fiskalne kazalnike, ocena učinkovitih ukrepov temelji izključno na skladnosti s korektivno potjo, določeno v priporočilu, pripravljenem v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Za državo članico, ki upošteva korektivno pot, se šteje, da je sprejela učinkovite ukrepe, ne glede na gibanje nominalnega primanjkljaja, strukturnega salda ali javnega dolga. Kadar Komisija meni, da sprejeti ukrepi zadostujejo za to, da se v roku doseže ustrezen napredek pri odpravi čezmernega primanjkljaja, o svoji oceni obvesti Svet, postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem pa miruje (člen 9 Uredbe (EU) 1467/97).

Za spremljanje odklonov od korektivne poti v času trajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem se uporabi korekcijski kontrolni račun, ki se začne z nič, in to za spremljanje tako letnih kot kumulativnih odklonov. Kadar se med postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem predloži revidiran ali nov načrt, bi morala pot iz revidiranega ali novega načrta zagotoviti skladnost s priporočeno potjo v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem. Za nadzor je še naprej relevanten korektivni kontrolni račun.

Komisija v primeru odklona rasti očiščenih odhodkov od korektivne poti Komisija izvede celovito oceno. Celovita ocena Komisije ne temelji na mehanskem pristopu. Pri celoviti oceni se bo po potrebi upoštevala velikost odklona ter olajševalni in obteževalni pomembni dejavniki, kot so večja gibanja inflacije in izjemne okoliščine.

Odklon, ki presega enega od pragov korektivnega kontrolnega računa, ki so enaki tistim, ki se uporabljajo za kontrolni račun preventivnega dela, pomeni, da obstaja močna domneva, da ukrepi niso učinkoviti. Vendar to ne vodi avtomatično do zaostitve postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, saj se lahko upoštevajo tudi olajševalni pomembni dejavniki. Enako se pri celoviti oceni upoštevajo tudi obteževalni pomembni dejavniki, ki lahko privedejo do zaostitve postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, tudi kadar je odklon nižji od zadevnih pragov kontrolnega računa. Da bi se izognili dvojnemu štetju, se pri oceni učinkovitih ukrepov upoštevajo samo pomembni dejavniki, ki niso bili upoštevani pri določanju korektivne poti, ali dejavniki, katerih intenzivnost se je spremenila (npr. v primerjavi z dejavniki, na katerih temelji priporočilo, pripravljeno v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem), vključno z dejavniki, ki jih je država članica navedla za poročilo na podlagi člena 126(3).

V Uredbi 1467/97 je predvideno, da izjemne okoliščine, ki so pod določenimi pogoji zajete v nacionalni odstopni klavzuli, omogočajo revizijo priporočila, pripravljene v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem.¹³ Kadar je nacionalna ali splošna odstopna klavzula aktivna, se pri oceni učinkovitih ukrepov upošteva učinek izjemnih okoliščin (v primerjavi z izhodiščem, na katerem temelji priporočilo, pripravljeno v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem) na rast očiščenih odhodkov.

Če v postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju, nominalni primanjkljaj do roka za odpravo primanjkljaja ostane nad 3 % BDP kljub učinkovitim ukrepom države članice, Komisija Svetu priporoči revidirano priporočilo na podlagi člena 126(7) PDEU. V tem revidiranem priporočilu se podaljša rok za zmanjšanje čezmernega primanjkljaja, in to praviloma za eno leto. Revidirano priporočilo se po potrebi pripravi tudi na podlagi posodobljenih projekcij dolga, ki jih Komisija pripravi z uporabo metodologije analize vzdržnosti dolga, in v njem se kot referenčno merilo upošteva minimalna letna strukturna prilagoditev v višini 0,5 % BDP, dokler primanjkljaj ostaja nad 3 % BDP.

---

¹³ Uredba 1467/97 predvideva tudi možnost revizije priporočila, pripravljene v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, če se uporabljajo pogoji iz člena 25 Uredbe 2024/1263 v zvezi s splošno odstopno klavzulo.

Razveljavitev postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na primanjkljaju, se razveljavi, ko država članica nominalni primanjkljaj trajno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP (člen 8(3) Uredbe 1467/97). „Trajno“ pomeni, da bo nominalni primanjkljaj po napovedih Komisije v tekočem in naslednjem letu ostal pod referenčno vrednostjo. Razveljavitev pred rokom, določenim v priporočilu, pripravljenem v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem („predčasna razveljavitev“), bi bila zato lahko mogoča takoj, ko se primanjkljaj trajno zmanjša pod 3 % BDP, ne glede morebitne odklone od korektivne poti.

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu

Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, se razveljavi, ko država članica upošteva svojo korektivno pot, pod pogojem, da je nominalni primanjkljaj trajno pod pragom 3 % BDP. Postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu, se torej lahko razveljavi, ko je potekel rok, ne da bi se postopek zaostрил. Pri postopkih v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na dolgu, z dolgim rokom se lahko v uvodnih izjavah priporočila, pripravljenega v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, določijo pogoji za predčasno razveljavitev. Možnost predčasne razveljavitve se lahko upošteva v primeru skladnosti v preteklih dveh letih na podlagi podatkov o realizaciji in v tekočem letu na podlagi najnovejše napovedi Komisije, zlasti kadar je bila prilagoditev v okviru korektivne poti izvedena v začetni fazi, da bi se zagotovil ustrezen element zmanjšanja. Poleg tega je predčasna razveljavitev mogoča, če država članica zmanjša dolg pod referenčno vrednost 60 % BDP, pod pogojem, da je tudi nominalni primanjkljaj trajno pod referenčno vrednostjo 3 % BDP.

Kadar se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem začne na podlagi merila primanjkljaja in merila dolga, je ureditev pri razveljavitvi enaka kot pri postopku v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temelji na dolgu.

Prehod na preventivni del

Ko se postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem razveljavi in država članica preide nazaj na preventivni del, postane kontrolni račun za najnovejši načrt relevanten za nadzor. V ta kontrolni račun bi bili vključeni odkloni navzgor in navzdol od poti gibanja odhodkov iz najnovejšega načrta (tudi za prekrivajoča se leta, zajeta v priporočilu, pripravljenem v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem). V primeru novega ali revidiranega načrta po razveljavitvi bi se kontrolni račun tega novega ali revidiranega načrta ponastavil na nič. Vsak odklon od korektivne poti bo vplival na začetno točko poti gibanja očiščenih odhodkov.
